

Igor Taro
Siseministeerium

Teie 25.05.2026 1-6/3466-1
Meie 26.06.2026 nr 3705-2

Arvamus kriisireservi eelnõule

Kaitsepolitseiamet esitab arvamuse avaldamiseks saadetud politsei ja piirivalve seaduse, päästeseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (nn kriisireservi eelnõu) kohta järgmised ettepanekud.

Toetame õiguslike aluste loomist Siseministeeriumi valitsemisala teenistujate kriisireserviks. Täna ses julgeolekukeskkonnas ähvardavad Eestit mitmekesisemad ohud kui üksnes sõjaline rünnak, mistõttu peavad riigi kaitsmiseks valmistuma kõik riigiasutused ja laiemalt kogu ühiskond. Kehtivate riigikaitse ja kriisireguleerimise põhimõtetest nähtub üheselt, et kriisiolukorras peab jätkuma Siseministeeriumi valitsemisala asutuste ülesannete täitmine. Pikaajalise kriisi korral on asutuse tegevusvõime säilimiseks oluline ka inimressurssi planeerimine ja vahetuste olemasolu, mistõttu on kriisireservi loomine vajalik asutuste tegevusvõime säilimiseks.

1. Teeme ettepaneku reguleerida Kaitsepolitseiameti kriisireserv üksnes julgeolekuasutuste seaduses ja jätta Kaitsepolitseiamet eelnõuga kavandatud PPVS 5². peatükist välja.

Eelnõu kohaselt on kaitsepolitsei kriisireserv reguleeritud läbi kahe seaduse: politsei ja piirivalve seadus (eelnõu § 1 p 8) ja julgeolekuasutuste seadus (eelnõu § 4). Sellest tulenevalt peaks amet kriisireservi loomisel eristama, kas reservi arvatav isik oli endine politseiametnik või julgeolekuasutuse ametnik ning sellest sõltuvalt pidama kahte erinevat nimekirja ja rakendama erinevaid seadusi. Leiame, et kaitsepolitsei kui julgeolekuasutuste puhul on õigusselguse huvides otstarbekas reservteenistuse loomisel, väljaõppel ja kaasamisel lähtuda üksnes eelnõuga kavandatud JAS 3¹. peatükist. Ühest regulatsioonist lähtumine tagab õigusselguse ja ühetaolise lähenemise nii ametisiseselt kui ka reservi kuuluvale isikule.

Juhul, kui tekib vajadus kaasata reservi kuuluv inimene ameti ülesannete täitmisele, siis vastavalt eelnõuga kavandatud JAS § 20⁵ lõikele 2 võetakse reservi liige tähtajaliselt julgeolekuasutuse teenistusse. Inimese tööle võtmisel sõltuvad tema volitused sellest, kas ta võetakse tööle julgeolekuasutuse ametnikuna või töötajana (JAS § 12 lg 1) või Kaitsepolitseiameti politseiametnikuna (JAS § 12 lg 2). Teisisõnu, juhul kui reservi kuuluv liige vastab politseiametniku nõuetele, siis on ametil võimalik ka JAS reservi kuuluv inimene nimetada politseiametniku ametikohale ja talle laieneb politsei ja piirivalve seadus JAS-st tulenevate erisustega (JAS § 12 lg 2 ja § 21). Seega olukorras, kus õiguslikult on Kaitsepolitseiametil võimalik JAS reservi kuuluv inimene võtta teenistusse politseiametnikuna, ei ole vajalik eraldi veel reguleerida kaitsepolitsei endiste politseiametnike reservi PPVS-s.

Kuigi kaitsepolitsei hinnangul on eelnõuga kavandatud JAS § 20⁵ ja kehtiva JAS §-de 12 ja 21 kohaselt Kaitsepolitseiametil võimalik julgeolekuasutuse reservi kuuluv inimene võtta teenistusse politseiametnikuna, võib õigusselguse huvides muuta eelnõu JAS § 20⁵ lõike 2 sõnastust ja täiendada § 20⁵ lõikega 3 ning sõnastada need järgmiselt:

„(2) Julgeolekuasutuse ülesannete täitmisele kaasatud julgeolekuasutuse reservi liige võetakse tähtajaliselt julgeolekuasutuse teenistusse ametnikuna või töötajana.

(3) Kaitsepolitseiametil on õigus julgeolekuasutuse ülesannete täitmisele kaasatud julgeolekuasutuse reservi liige võtta tähtajaliselt teenistusse politseiametnikuna.“.

2. Teeme ettepaneku sätestada kriisireservi kaasamine kuni kolmeks kuuks.

JAS § 20⁵ lõike 1 kohaselt toimub julgeolekuasutuse reservi kaasamine Vabariigi Valitsuse korraldusega kuni 30 kalendripäevaks ja seda tähtaega võib pikendada kuni 30 kalendripäeva korraga. Leiame, et maksimaalselt 30-päevane tähtaeg on liiga lühike. Kriisireservi rakendamine tuleb otsustada võimalikult varakult, mitte vahetult kriisi eel või selle ajal. Tuleb arvestada, et kriisi ajal on asutustel ja Vabariigi Valitsusel täita mitmeid teisi kriitilisi ülesandeid, mistõttu peaks regulatsioon võimaldama kriisireservi kaasamist võimalikult pika aja jooksul ilma täiendava halduskoormuseta. Olukorras, kus julgeolekuasutuste tegevuse eesmärk on tagada riigi julgeolek põhiseadusliku korra püsimisega mittesõjaliste ennetavate vahendite kasutamise abil (JAS § 2 lg 1), on põhjendatud lähtuda kriisireservi kaasamisel PS §-s 129 sätestatud kolme kuulisest tähtajast. Vabariigi Valitsus saab alati otsustada kriisireservi kaasamise lõpetamise, kui kriisireservi ei ole enam vaja rakendada.

Teeme ettepaneku sõnastada JAS § 20⁵ lõige 1 järgmiselt:

„(1) Julgeolekuasutuse reservi kaasamise julgeolekuasutuse ülesannete täitmisele otsustab Vabariigi Valitsus valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega kuni kolmeks kuuks või pikendada iga kord sama tähtaja võrra.“.

3. PäästeTS §-s 22¹ tuleb asendada sõna „Kaitsepolitseiamet“ sõnaga „Päästeamet“.

Eelnõu § 3 punktiga 2 täiendatakse PäästeTS-i 4¹. peatükiga ja § 22¹ kohaselt on teenistujate reservi liige „isik, kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku toetada Häirekeskust või Kaitsepolitseiametit“. Juhime tähelepanu, et Kaitsepolitseiameti asemel peaks eelnõus olema Päästeamet. Päästeamet on kirjas ka eelnõu seletuskirjas (seletuskirja lk 52).

4. Teeme ettepaneku täiendada eelnõu seletuskirjas toodud muutmist vajavate rakendusaktide loetelu Vabariigi Valitsuse 20.12.2007 määrusega nr 262 „Riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse kord“ (RSVKK).

Eelnõu seletuskirja punktis 8 on loetletud rakendusaktid, mis vajavad eelnõu jõustumisel muutmist. Märkime, et eelnõu jõustumisel on vajalik täiendada ka RSVKK § 7 lõiget 6, mis reguleerib julgeolekuasutuse struktuuriüksusi, koosseisu ja nende ülesandeid kajastavat teavet. Oleme seisukohal, et ka julgeolekuasutuse reservi korraldust, koosseisu ja ülesandeid puudutav teave peab olema kaitstud riigisaladusena vastavalt RSVS § 9 punktile 6. Seetõttu teeme ettepaneku täiendada eelnõu jõustumisel ka RSVKK § 7 lõiget 6 punktiga 6 ja sõnastada see järgmiselt:

„6) julgeolekuasutuse reservi korraldus, koosseis ja ülesanded, välja arvatud teave, mille avalikustamine ei kahjusta Eesti Vabariigi julgeolekut. See teave salastatakse salajasel tasemel 50 aastaks.“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Margo Palloson
peadirektor